

УРОК № 46

Тема уроку. Тематичне оцінювання № 6.

Мета уроку: перевірка навчальних досягнень учнів з теми «Об'єми тіл обертання».

1. Тематична контрольна робота № 6

Варіант 1

1. Твірна конуса — 5 см. Знайдіть об'єм конуса, якщо його висота дорівнює 4 см. (3 бали)
2. Діагональ осьового перерізу циліндра нахилена до площини основи під кутом α . Знайдіть об'єм циліндра, якщо периметр осьового перерізу дорівнює p . (3 бали)
3. Площина перерізу, що проходить через вершину конуса, перетинає його основу по хорді. Твірна конуса утворює з хордою кут, що дорівнює α , а з висотою конуса — γ . Знайдіть об'єм конуса, якщо площа перерізу дорівнює M . (3 бали)
4. Радіуси основ кульового поясу дорівнюють 3 і 4 см, а радіус кулі 5 см. Знайдіть об'єм кульового поясу, якщо паралельні площини, які перетинають кулю, розміщені по один бік від центра кулі. (3 бали)

Варіант 2

1. Твірна конуса дорівнює 5 см. Знайдіть об'єм конуса, якщо діаметр його основи дорівнює 8 см. (3 бали)
2. Діагоналі осьового перерізу циліндра перетинаються під кутом α . Периметр осьового перерізу дорівнює p . Знайдіть об'єм циліндра. (3 бали)
3. Через дві твірні конуса, кут між якими дорівнює β , проведено переріз, який перетинає основу по хорді довжиною a . Знайдіть об'єм конуса, якщо твірна нахилена до площини його основи під кутом α . (3 бали)
4. Радіус кулі дорівнює R . Знайдіть об'єм кульового сектора, якщо дуга в осьовому перерізі сектора дорівнює 90° . (3 бали)

Варіант 3

1. Осьовий переріз циліндра — квадрат, діагональ якого дорівнює $4\sqrt{2}$ см. Знайдіть об'єм циліндра. (3 бали)
2. В основі циліндра проведено хорду, що стягує дугу α . Відрізок, який сполучає центр іншої основи із серединою цієї хорди, дорівнює l і утворює з площиною основи кут β . Знайдіть об'єм циліндра. (3 бали)
3. Із центра основи конуса до твірної проведено перпендикуляр, який утворює з висотою кут β . Твірна конуса дорівнює l . Знайдіть об'єм конуса. (3 бали)
4. Радіуси основ кульового поясу дорівнюють 3 і 4 см, а радіус кулі — 5 см. Знайдіть об'єм кульового поясу, якщо паралельні площини, які перетинають кулю, розміщені по різні боки від центра кулі. (3 бали)

Варіант 4

1. Осьовим перерізом циліндра є квадрат, площа якого дорівнює 36 см^2 . Знайдіть об'єм циліндра. (3 бали)
2. В основі циліндра проведено хорду, яку видно із центра цієї основи під кутом β . Відстань від центра до хорди дорівнює a . Відрізок, який сполучає центр однієї основи з точкою кола іншої основи, утворює з площиною основи кут α . Знайдіть об'єм циліндра. (3 бали)
3. Хорда основи конуса дорівнює a і стягує дугу α . Відрізок, який сполучає вершину конуса із серединою хорди, нахилений до основи під кутом β . Знайдіть об'єм конуса. (3 бали)
4. Радіус кулі дорівнює R . Знайдіть об'єм кульового сектора, якщо дуга в осьовому перерізі сектора дорівнює 60° . (3 бали)

Відповідь.

Варіант 1. 1. $12\pi \text{ см}^3$; 2. $\frac{\pi p^3 \operatorname{tg} \alpha}{32(1 + \operatorname{tg} \alpha)^3}$; 3. $\frac{\pi M \sqrt{\frac{2M}{\sin 2\alpha}} \sin 2\gamma \sin \gamma}{3 \sin 2\alpha}$; 4. $12 \frac{2}{3} \pi \text{ см}^3$.

Варіант 2. 1. $16\pi \text{ см}^3$; 2. $\frac{\pi p^3 \operatorname{tg} \alpha}{32 \left(1 + \operatorname{tg} \frac{\alpha}{2}\right)^3}$; 3. $\frac{1}{24} \frac{\pi a^3 \cos^2 \alpha \cdot \sin \alpha}{\sin^3 \frac{\beta}{2}}$; 4. $\frac{\pi R^3}{3} (2 - \sqrt{2})$.

Варіант 3. 1. $16\pi \text{ см}^3$; 2. $\frac{\pi l^3 \sin \beta \cdot \cos^2 \beta}{\cos^2 \frac{\alpha}{2}}$; 3. $\frac{1}{3} \pi l^3 \cos^2 \beta \sin \beta$; 4. $144 \frac{2}{3} \pi \text{ см}^3$.

Варіант 4. 1. $54\pi \text{ см}^3$; 2. $\frac{\pi d^3 \operatorname{tg} \alpha}{\cos^3 \frac{\beta}{2}}$; 3. $\frac{\pi a^3 \operatorname{tg} \beta \cos \frac{\alpha}{2}}{24 \sin^3 \frac{\alpha}{2}}$; 4. $\frac{\pi R^3}{3} (2 - \sqrt{3})$.

Тематичне оцінювання можна провести за текстами тестів, наведених нижче.

II. Тести

При тематичному оцінюванні враховуються тільки ті шість із виконаних завдань, яким відповідає найбільша кількість балів.

Варіант 1

I рівень

1. Якщо R і H — радіус і висота циліндра, то його об'єм дорівнює:

а) $\frac{1}{3} \pi R^2 H$; б) $\frac{1}{3} \pi R H^2$; в) $\pi R^2 H$; г) $\pi R H^2$. (1 бал)

2. Якщо радіус і висота конуса відповідно дорівнюють 2 см і $\frac{3}{\pi} \text{ см}$, то об'єм конуса дорівнює:

а) 2 см^2 ; б) 3 см^2 ; в) $4\pi \text{ см}^2$; г) 4 см^2 . (1 бал)

3. Якщо радіус кулі дорівнює 3 см , то її об'єм дорівнює:

а) $27\pi \text{ см}^3$; б) $36\pi \text{ см}^3$; в) $9\pi \text{ см}^3$; г) $18\pi \text{ см}^3$. (1 бал)

II рівень

1. Якщо площа основи конуса дорівнює 9, висота $\frac{1}{3}$, то його об'єм дорівнює:
а) 1; б) π ; в) 3; г) 3π . (1 бал)
2. Для того щоб об'єм циліндра збільшити у 8 раз, не змінюючи його висоту, треба радіус збільшити в:
а) $\sqrt{2}$ раз; б) 2 рази; в) $2\sqrt{2}$ раз; г) 8 раз. (1 бал)
3. Для того, щоб об'єм конуса збільшити в 27 раз, не змінюючи його основи, треба висоту збільшити в:
а) 27 раз; б) 9 раз; в) $3\sqrt{3}$ раз; г) 3 рази. (1 бал)

III рівень

1. Твірна конуса дорівнює l і утворює з площиною основи кут α . Об'єм даного конуса дорівнює:

а) $\frac{1}{3} \pi l^3 \sin^2 \alpha \cos \alpha$; б) $\frac{1}{3} \pi l^3 \cos \alpha \sin \alpha$; в) $\frac{1}{3} \pi l^3 \sin \alpha \cos^2 \alpha$; г) $\frac{1}{3} \pi l^3$. (2 бали)

2. Діагональ осьового перерізу циліндра дорівнює a і утворює з твірною кут α . Об'єм даного циліндра дорівнює:

а) $\frac{1}{2} \pi a^3 \sin^2 \alpha \cos \alpha$; б) $\frac{1}{2} \pi a^3 \cos^2 \alpha \sin \alpha$; в) $\frac{1}{4} \pi a^3 \sin^2 \alpha \cos \alpha$; г) $\frac{1}{4} \pi a^3 \sin \alpha \cos^2 \alpha$. (2 бали)

3. Якщо висота кульового сегмента дорівнює $\frac{1}{3}$ діаметра кулі, то об'єм кульового сегмента відноситься до об'єму кулі, як;
а) 7 : 34; б) 7 : 27; в) 20 : 27; г) 7 : 20. (2 бали)

IV рівень

1. Об'єм конуса дорівнює V . Через точку, яка ділить висоту конуса у відношенні 2 : 3 (рахуючи від вершини), проведена площина, паралельна основі. Об'єм одержаного зрізаного конуса дорівнює:

а) $\frac{27}{125}V$; б) $\frac{21}{25}V$; в) $\frac{117}{125}V$; г) $\frac{19}{27}V$. (3 бали)

2. Круговий сектор з кутом 120° і радіусом R обертається навколо одного із бічних радіусів. Об'єм утвореного тіла дорівнює:

а) πR^3 ; б) $\frac{1}{3} \pi R^3$; в) $\frac{1}{2} \pi R^3$; г) $\frac{2}{3} \pi R^3$. (3 бали)

3. Якщо радіуси основ зрізаного конуса дорівнюють R і r ($R > r$), твірна нахилена до більшої основи під кутом 45° , то його об'єм дорівнює:

а) $\frac{1}{3} \pi^2 (R^3 - r^3)$; б) $\pi^2 (R^3 - r^3)$; в) $\pi (R^3 - r^3)$; г) $\frac{1}{3} \pi (R^3 - r^3)$. (3 бали)

Варіант 2

I рівень

1. Якщо R і H — радіус і висота конуса, то його об'єм дорівнює:

а) $\frac{1}{3} \pi R H^2$; б) $\frac{1}{3} \pi R^2 H$; в) $\pi R^2 H$; г) $\pi R H^2$. (1 бал)

2. Якщо радіус і висота циліндра відповідно дорівнюють 2 см і $\frac{3}{\pi}$ см, то його об'єм дорівнює:
 а) 6 см³; б) 4 см³; в) 12 см³; г) 18 см³. (1 бал)
3. Якщо об'єм кулі дорівнює 36π см³, то її радіус дорівнює:
 а) 1 см; б) 2 см; в) 3 см; г) 4 см. (1 бал)

II рівень

1. Якщо площа основи циліндра дорівнює 4, висота $\frac{1}{2}$, то його об'єм дорівнює:
 а) 2π; б) 2; в) 4π; г) 4. (1 бал)
2. Для того, щоб збільшити об'єм конуса в 27 раз, не змінюючи його висоти, треба радіус збільшити в:
 а) 27 раз; б) 9 раз; в) $3\sqrt{3}$ раз; г) 3 рази. (1 бал)
3. Для того, щоб збільшити об'єм циліндра у 8 раз, не змінюючи його основи, треба висоту збільшити в:
 а) $\sqrt{2}$ раз; б) 2 рази; в) $2\sqrt{2}$ раз; г) 8 раз. (1 бал)

III рівень

1. Твірна конуса дорівнює l і утворює з висотою кут α . Об'єм даного конуса дорівнює:
 а) $\frac{1}{3} \pi l^3 \sin^2 \alpha \cos \alpha$; б) $\frac{1}{3} \pi l^3 \sin \alpha \cos \alpha$; в) $\frac{1}{3} \pi l^3 \sin \alpha \cos^2 \alpha$; г) $\frac{1}{3} \pi l^3$. (2 бали)
2. Діагональ осьового перерізу циліндра дорівнює a і утворює з площиною основи кут α . Об'єм даного циліндра дорівнює:
 а) $\frac{1}{2} \pi a^3 \sin^2 \alpha \cos \alpha$; б) $\frac{1}{2} \pi a^3 \cos^2 \alpha \sin \alpha$; в) $\frac{1}{4} \pi a^3 \sin \alpha \cos \alpha$; г) $\frac{1}{4} \pi a^3 \sin^2 \alpha \cos \alpha$. (2 бали)
3. Якщо висота кульового сегмента дорівнює $\frac{3}{4}$ діаметра кулі, то об'єм кульового сегмента відноситься до об'єму кулі, як:
 а) 5 : 32; б) 5 : 27; в) 27 : 32; г) 2 : 3. (2 бали)

IV рівень

1. Об'єм конуса дорівнює V . Через точку, яка ділить висоту у відношенні 3:2, рахуючи від вершини, проведена площина, паралельна основі. Об'єм одержаного зрізаного конуса дорівнює:
 а) $\frac{8}{125}V$; б) $\frac{16}{25}V$; в) $\frac{98}{125}V$; г) $\frac{27}{125}V$. (3 бали)
2. Круговий сектор з кутом 60° і радіусом R обертається навколо одного із бічних радіусів. Об'єм утвореного тіла дорівнює:
 а) $\frac{1}{3} \pi R^3$; б) $\frac{1}{2} \pi R^3$; в) $\frac{2}{3} \pi R^3$; г) πR^3 . (3 бали)
3. Площа осьового перерізу зрізаного конуса дорівнює різниці площ основ, а радіуси основ дорівнюють R і r ($R > r$). Об'єм зрізаного конуса дорівнює:

а) $\frac{1}{3} \pi(R^3 - r^3)$; б) $\pi(R^3 - r^3)$; в) $\pi^2(R^3 - r^3)$; г) $\frac{1}{3} \pi^2(R^3 - r^3)$. (3 бали)

Таблиця відповідей

Рівень	Номер завдання	Варіант 1	Варіант 2
I	1	в	б
	2	г	в
	3	б	в
II	1	а	б
	2	в	в
	3	а	г
III	1	в	а
	2	в	в
	3	б	в
IV	1	в	в
	2	а	б
	3	г	г

III. Домашнє завдання
 Якщо тематичне оцінювання проведено у формі контрольної роботи, то вдома виконати тести, і навпаки.